

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ת"א 49675-01-14 קרשניקר נ' שאמה

לפני	כבוד השופטת הבכירה ריבה ניב
תובע	חיים קרשניקר ע"י ב"כ עו"ד שלומי וינברג
	נגד
נתבע	כרמל שאמה ע"י ב"כ עו"ד גיא אבידן

פסק-דין

1. לפני תביעה כספית שעילתה פרסומי לשון הרע, ברשת האינטרנט ופייסבוק, וסכומה - 600,000 ₪.
 2. התובע מר חיים קרשניקר, שימש בעת הרלוונטית לתביעה כעובד בעיריית רמת-גן (להלן: "התובע").
 3. הנתבע מר כרמל שאמה הכהן, הינו חבר כנסת לשעבר מטעם מפלגת "הליכוד", אשר כיום משמש כשגריר מדינת ישראל ב-OECD (להלן: "הנתבע").
 4. עניינה של תביעה זו הינה בשבעה פוסטים שהעלה הנתבע לעמוד הפייסבוק שלו, והמהווים לשיטת התובע פרסומי לשון הרע כלפיו, כקבוע בחוק איסור לשון הרע, תשכ"ה-1965 (להלן: "החוק").
 5. התובע הועסק בעיריית רמת-גן, באגף ההנדסה של יחידת תמ"א 38, ואילו הנתבע שימש כחבר מועצת העיר ואף התמודד לבחירות על ראשות העיר בבחירות האחרונות.
 6. להלן יתוארו הפרסומים, כפי שהועלו על ידי הנתבע לפייסבוק:
- "מחר תיחשף כאן פרשה מדהימה באגף ההנדסה (תמ"א 38) שהיא קצה הקרחון בריקבון השחיתות ההולך וגדל בהנהגת העיר החדשה" (להלן: "הפרסום הראשון") (פורסם ביום 15.1.14 בעמוד הפייסבוק של הנתבע)

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ת"א 49675-01-14 קרשניקר נ' שאמה

"העובדות שייחשפו בהמשך הפוסט והן באמת קצה הקרחון שרובו לא ניתן עדיין לפרסום, מעידות שאכן לפעמים המציאות, התעוזה והיצירתיות של המושחתים בשלטון עולה על כל דמיון.

יותר מאדם אחד כולל חברי קואליציה פנו אלי ואמרו שרכז תמ"א 38 באגף ההנדסה, חיים קרשניקר, משמש כשתול של עו"ד הילה קירון שעוסקת בתחום וכך היא משיגה מידע שווה זהב ופרוייקטים בעיר.

עו"ד הילה קירון היא גם אשתו של מ"מ ראש העיר משה רווח ומחזיק תיק תמ"א 38 עד לפני חודשיים, הנתמך פוליטית על ידי מאכרים מרכזיים בתחום ומחובר לעולם התחתון.

בדיקות ראשונות לא העלו אז דבר. לאחרונה נתגלע קרע בין זינגר לרווח על רקע ריבוי הדמויות המוזרות שכבשו את מסדרונות הנהלת העיר ובפרט את לשכת רווח לרבות תופעות של איומים ומקרי אלימות שלא דווחו למשטרה מסיבות מובנות. על רקע הקרע ורגע לפני שהוא אוחה פתח את פיו על רווח אחד מהקרובים ביותר לזינגר כנגד ורווח. קצה החוט שהוא סיפק הוביל לפריצת הדרך.

מסתבר שחיים קרשניקר התקבל לעבודה ללא מכרז בנובמבר 2012 כשמי שלוחץ על מהנדס העיר הוא מ"מ ראש העיר משה רווח ולא אחר.

אז איך כל זה מתחבר לפרשה חמורה? מסתבר שחיים קרשניקר הוא בעצם חי קירון שהחליף את שמו ושם משפחתו רגע לפני קליטתו כעובד עיריה.

השם קירון נשמע מוכר לכם מתחילת הפוסט, אכן אותו שם משפחה של אשתו של משה רווח. עכשיו שבו על כיסא יציב ותחזיקו חזק.... חיים קרשניקר הוא אח של עו"ד הילה קירון וגיסו של מ"מ ראש העיר משה רווח. שינוי השם אפשר להם לשטות בכל העולם תוך התנהלות שמתאימה לפשע המאורגן.

אנא שתפו פוסט זה, חשוב שמי שנפגע מהמשולש המושחת הזה יפנה אלינו או ליאח"ה ויעדכן במה שידוע לו.

בשבוע הבא נדרוש כינוס ישיבת מועצה מיוחדת לדון בפרשה ולהסיק מסקנות.

מעניין מה יעשה זינגר האם באמת רווח מחזיק עליו מידע מפליל ולכן הוא לא יהיה מסוגל לגעת בו?

מעניין מה יעשה רמי פדלון מחזיק התיק הנוכחי שידוע כאיש ערכי?

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ת"א 49675-01-14 קרשינקר נ' שאמה

מעניין מה יעשו חברי הקואליציה אבי ליליאן ועו"ד גלעד שריר?

מה תעשה מחזיקת תיק ההנדסה ממש לא מעניין כי הנורמות שלה לא שונות בהרבה...

יהיה מעניין ואנחנו מבטיחים להמשיך לעדכן. " (להלן: "הפרסום השני" מיום 16.1.14)

"חיים קרשינקר ורווח רימו והונו את כל המערכת כדי שהתכנית שלהם תצליח, והיום הם נחשפו, לא נעים אבל זו המציאות." (להלן: "הפרסום השלישי" מאותו יום)

"מיכאל חברו היקר של הנוכל קרשינקר, מיצית את הפרובוקציות להיום, לך שאל את חברך על מעשיו הנכלוליים." (להלן: "הפרסום הרביעי" מאותו יום.)

"בעקבות הפוסט הקודם שהיכה גלים בעיר ובהלם את הנהלת העיר, יציבו ביום ראשון חברים מהקואליציה דרישה להפסקת העסקת חיים קרשינקר (חי קירון במקור), גיסו של מ"מ ראש העיר, משה רווח, שקיבל כמפורט בפוסט הקודם את משרתו במירמה והונאה, במחלקת תמ"א 38 הרגישה באגף ההנדסה.

חומרת המקרה וההד הציבורי שהוא קיבל הרבה בזכותכם, למעלה ממאה שיתפו את הפוסט הקודם ולמעלה מעשרת אלפים קראו אותו, הביאו חברי קואליציה לומר: "עד כאן", תגובה עניינית מהצד השני טרם ניתנה למעט איום בתביעת לשון הרע. בכירים מאד באגף ההנדסה ובעיריה שהציבו אתמול את השאלה הפשוטה בפני חיים קרשינקר האם הוא אכן אח של אשת מ"מ ראש העיר ששינה את שמו ושם משפחתו ערב הצגת מועמדותו לעבודה בעיריה? קיבלו תשובות של הכחשה או גמגום או שתיקה מביכה, וזה כבר אומר הרבה.

ביום ראשון נחשוף מידע ממקור ראשון ואמין המעיד כיצד גם האימא של אותו מ"מ ראש העיר, זכתה במקום עבודתה בעיריה תוך זיוף קורות חייה בידיעת ובעידוד בנה.

לגבי האיומים בתביעת לשון הרע, אענה כפי שעניתי לאיומים דומים מצבי בר בקדנציה הראשונה שלי.

ניתן לקצר הליכים ולחסוך הרבה כסף וזמן, אני מתחייב שאם משה רווח יעבור בדיקת פוליגרף אובייקטיבית בפיקוח שופט מחוזי בדימוס וימצא דובר אמת כי לא קיבל שוחד וטובות הנאה מקבלנים וכי חיים קרשינקר אינו גיסו אותו הוא שתל בעצמו בתפקיד המדובר וכי לא שיתף פעולה בבחירות האחרונות עם בכירים בעולם התחתון תוך שהוא מבטיח להם הבטחות, וכי בבחירות האחרונות לא נתמך ומומן על ידי המאכרים המרכזיים באגף ההנדסה, אזי אתפטר מיידית מחברותי במועצת העיר ואפצה אותו בסכום שיקבע מראש.

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ת"א 49675-01-14 קרשינקר נ' שאמה

הכי מעניינת וחסרה היא תגובת איש החינוך והנבחר לראשות העיר שהתחייב לנקות את המאכרים מההנדסה, ושיש הטוענים שהוא בובה של רווח המחזיק עליו מידע רגיש.

תמשיכו לשתף ואנחנו נמשיך לעדכן, שבת שלום. " (להלן: "הפרסום החמישי" מאותו יום)

"מיודענו חיים קרשינקר, הגיס של מ"מ ראש העיר משה רווח, שבשני הפוסטים הקודמים חשפנו איך החליף את שמו ושם משפחתו מהשם" חי קירון, ערב הבאתו לתפקיד הרגיש באגף ההנדסה במחלקת תמ"א 38 על ידי מחזיק התיק דאז, משה רווח, כשסוגרת את המשולש המושחת הזה אחותו, עו"ד הילה קירון העוסקת בעצמה בתמ"א 38.

חיים קרשינקר ממשיך לנסות ולהונות את כל העולם כאשר הגיב ואישר לאחר הכחשות והתחמקויות רבות שהילה קירון אכן אחותו רק שלטענתו הוא לא בקשר לא איתה ולא בעלה.

בזכות השיתופים הרבים יש בידנו עדויות רבות שהבחור פשוט בטוח שהוא יכול לרמות את כל העולם. צרפנו צילומים מתוך דף הפייסבוק שלו המעידים על קשר חם עם אחותו, כמו כן בידנו עדות נוספת על בילוי לילי משותף שלו עם אחותו ומשה רווח. אנחנו עדיין ממתינים לתגובת הנבחר לראשות העיר שהבטיח לנקות את המאכרים והשחיתות מאגף ההנדסה.

לשיפור האווירה מצורף איור שמספר גרפית את הסיפור. האיור נשלח על ידי תושבת העיר בצירוף בקשה לפרסמו. " (להלן: "הפרסום השישי" מיום 17.1.14)

"הוחלט שחיים קרשינקר יועבר במיידית מתפקידו בעקבות חשיפתנו את החשדות באגף ההנדסה/תמ"א 38: לפיהם חיים קרשינקר, הגיס של מ"מ ראש העיר משה רווח, שינה שמו ושם משפחתו ערב הבאתו לעבודה במחלקת תמ"א בעירייה על ידי אותו משה רווח וללא מכרז, בשעה שאשתו של משה רווח והאחות של קרשינקר עוסקת בענייני תמ"א 38 בעיר רמת גן.

זינגר חייב להבין שקרשינקר הוא דג רקק ולב הבעיה הם אופיו וקשריו הקרימינליים של ממלא מקומו והתנהלותו הבעייתית שהולידו ויולידו עוד הרבה פרשיות מביכות ונזקים לקופה הציבורית. לא נכון ולא חכמה לעצור בש"ג, ובכלל אם נמצא פגם בקרשינקר או בהליך קבלתו לעירייה אזי מה הועילו חכמים בהעבירם אותו למחלקה אחרת. ואיך ביום אחד הוא פתאום מתאים ב"כישוריו ונסיונו" גם למחלקה אחרת? אין לזינגר מה לחשוש פוליטית מרווח הגיס הפטרון, שכן סיעת רג-1 מהאופוזיציה מתחייבת לרשת בטחון בהצבעות במועצה ובוועדות במקום אלו של רווח וחברו לסיעה. " (להלן: "הפרסום השביעי" מיום 17.1.14).

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ת"א 49675-01-14 קרשניקר נ' שאמה

7. טענות הצדדים

התובע טוען כי מסכת פרסומים דיבתיים בוטים אלו שפורסמו ע"י הנתבע, נחשפה לאלפי גולשים באינטרנט, עוררה ושלחה דיון שלוח רסן, עריכת "משפט שדה", קביעת "ממצאים עובדתיים", וגזירת דין-כנגדו.

8. לטענת התובע, הפרסומים המכפיישים והמבזים התפשטו כאש בשדה קוצים, אף במסגרת אתרים אחרים באינטרנט, והובילו לחרושת שמועות זדוניות ולהשחרת שמו של במקום עבודתו ובסביבתו הקרובה. עוד טען כי "מחול השדים" שיצרו הפרסומים המשפילים, הובילו אף להוצאתו לחופשה ממקום עבודתו, ולפגיעה קשה במעמדו, בשמו ובתדמיתו הן בעיני סביבתו והן בעיני הציבור הרחב.

9. לטענת התובע, הפרסומים מהווים פרסומי לשון הרע כלפי התובע, כקבוע בחוק איסור לשון הרע, תשכ"ה-1965:

הפרסום הראשון מציג את התובע כ"שתול" של עורכת דין, קרובת משפחה, המספק לה מידע פנים, ובכך פועל בניגוד לדין, תוך "ריגול", ניצול מעמדו, העברת מידע שכביכול שלא כדין, ניגוד עניינים וביצוע עבירות פליליות.

הפרסום השני מציג את התובע כאיש מושחת, כפושע אשר מהווה חלק מ"פשע מאורגן" וכמי שמנסה לבצע מעשי הונאה ולשטות "בכל העולם".

הפרסום השלישי מציג את התובע כרמאי ושרלטן.

הפרסום הרביעי מציג את התובע כנוכל.

הפרסום החמישי מציג את התובע כמי שהשיג את משרתו במרמה והונאה.

הפרסום השישי מציג את התובע שוב כמושחת, כרמאי וכשרלטן.

הפרסום השביעי מציג את התובע כעבריון או פושע "קטן", איש קטן ופחות ערך.

10. לטענתו, הקביעות השונות בפרסומים השונים הוצגו כעובדות נחרצות ללא כל סייג-ולא כהבעת דעה. עוד טען, כי הוצאת לשון הרע על ידי הנתבע נעשתה בכוונת מכוון להוציא דיבתו רעה, לפגוע בו, ולייחס לו עובדות בלתי נכונות, המטילות בו דופי רב.

11. התובע מבקש כי יינתן פסק דין המורה לנתבע כדלקמן:

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ת"א 49675-01-14 קרשניקר נ' שאמה

לשלם לו פיצוי בסך של 600,000 ₪, כפיצוי סטטוטורי ו/או כפיצוי בגין עגמת הנפש, הכאב והסבל שנגרמו לו, כשסכום זה נושא ריבית והצמדה כדין, מיום הגשת התביעה ועד ליום התשלום המלא בפועל.

בנוסף, להורות לנתבע לפרסם הודעת תיקון ו/או הודעות הכחשה, בהיקף ובנוסח שבית המשפט ימצא לנכון, ואשר תהלומנה את חומרת הפרסומים המכפישים והשקריים שפרסם הנתבע.

12. טענות הנתבע

התובע הורחק לאחר חשיפת הפרשה ממקום עבודתו ומהנדס העיר גילה, כך נטען, את דעתו כי לתובע אין מקום בשורות אגף ההנדסה. לטענת הנתבע, עובדה זו מדברת בעד עצמה ומהווה כתב הגנה כנגד התביעה.

13. הנתבע טוען להגנות מכוח הוראות החוק, לרבות עובדות מוחשיות המעידות לשיטתו, כי הדברים שיוחסו שנאמרו על ידו, ככל שנאמרו, הינם דברי אמת שנאמרו בתום לב מתוקף תפקידו כיו"ר האופוזיציה ובמסגרת חופש הביטוי המורחב שהינו נשמת אפו של כל איש אופוזיציה.

14. עוד טוען הנתבע, כי פרסומיו אינם עונים להגדרת 'לשון הרע' כמשמעה בחוק, לחילופין, הם מהווים פרסום מותר. עוד לחילופי חילופין: על הפרסומים חלה הגנת תום הלב, הואיל ונעשו באחת או יותר מהנסיבות החלופיות המפורטות בחוק.

15. לטענת הנתבע, הוגשה תביעת סרק זו כנקמנות אישית ופוליטית, לצורך סתימת פיות וחסול חשבונות פוליטי ואישי גרידא.

16. לגוף העניין טען הנתבע כי הגיע לידי מידע לפיו התובע, כעובד יחידת תמ"א 38 מעביר מידע לעו"ד הילה קירון, בת זוגו של סגן ראש העיר ומחזיק התיק דאז, משה רווח- העוסקת בתחום תמ"א 38. לגרסתו, בדק את המידע במשך שבועות בתיאום עם הרשויות המוסמכות בשמרו על פרופיל נמוך ללא פרסום וללא עדכון אמצעי התקשורת.

ערב חשיפת הפרשה נודע לנתבע כי העניין, במידה זו או אחרת, הגיע לידי גורמים בהנהלת העיר וקם חשש ברור לטשטוש הראיות ולתיאום גרסאות. לטענתו, פרסם את פרסומיו כחלק מחובתו כנבחר ציבור וכיו"ר האופוזיציה- לחשוף ולהתריע.

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ת"א 49675-01-14 קרשניקר נ' שאמה

17. עוד טען הנתבע, כי לא ביקש להשפיל או לבזות את התובע וכי בפרסומיו נצמד לעובדות שעלו מבדיקתו ואף סינן פרטים מביכים על אופיו והתנהלותו של התובע ככל שלא היו קשורים באופן ישיר והדוק לפרשה. לטענתו, העובדה כי בחר לפרסם את הפרסומים בדף המקומי שלו, בעל התפוצה הנמוכה יותר מהדף הארצי, מעידה כי כוונתו היו נקיות מזדון או ממניע אישי לפגוע, שכן בלחיצת כפתור היה ביכולתו לשלש את תפוצת הפרסומים.

18. עוד הוסיף הנתבע, כי אכן בעיני האינטרס הציבורי התובע הינו "דג רקק" לעומת גיסו, שמתוקף תפקידו הרם והסמכויות שבידו יכול לייצר עוד "קרשינקרים" ולגרום נזקים לציבור גם בהקשרים אחרים.

19. לשיטת הנתבע, מקנות לו הוראות סעיפים 13(9), 14 ו- 15 לחוק, כולם ביחד וכל אחד לחוד הגנות מעבר להגנה הדרושה בגין פרסום לשון הרע. לשיטתו, ההלכה היא שדברי הנתבע ומעמדם הציבורי של שני הצדדים לרבות השותפות המלאה של נבחר ציבור בכיר (רווח) בפרשה - משנה את היחס להגנה על השם הטוב, ועל עובד הציבור להבין שהוא עומד ועתיד לעמוד בפני הערות ביקורתיות.

20. בסיכומי התשובה כתב התובע כי גם לאחר שהוכח כי כל טענות הנתבע כלפיו הופרכו לחלל האוויר ללא תימוכין, ממשיך הנתבע לייחס לו מעשי נוכלות מרמה ושוחד, מסתמך על טיוטת דו"ח ביקורת שאיננו כביל ואין לו כל משקל, ואיננו חוזר בו מטענותיו.

21. דיון והכרעה

סעיף 1 לחוק מגדיר את משמעות הביטוי "לשון הרע", וזו לשונו:

"לשון הרע היא דבר שפרסומו עלול -

(1) להשפיל אדם בעיני הבריות, או לעשותו מטרה לשנאה, לבוז או ללעג מצידם;

(2) לבזות אדם בשל מעשים, התנהגות או תכונות המיוחסים לו;

(3) לפגוע באדם במשרתו, אם משרה ציבורית ואם משרה אחרת, בעסקו, במשלח ידו או במקצועו;

(4) לבזות אדם בשל גזעו, מוצאו, דתו, מקום מגוריו, מינו או נטייתו המינית.

בסעיף זה, 'אדם' - יחיד או תאגיד".

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ת"א 49675-01-14 קרשניקר נ' שאמה

הגדרה זו אינה מתנה קיומו של לשון הרע באי-אמיתות הפרסום. לפיכך עשוי פרסום להיות אמת, ובכל זאת להיחשב לשון הרע (אם כי לא תוטל בגינו אחריות, אם תוכח אחת מן ההגנות הקבועות בחוק) (ראו: ע"א 1104/00 דוד אפל נ' איילה חסון, פ"ד נו(2) 607 (2002)).

22. בחוק נקבעו מבחני איזון שונים בין הזכות לשם טוב לבין הזכות לחופש הביטוי.

יפים לעניין זה דברי בית המשפט העליון בע"א 89/04 נודלמן נ' שרנסקי (ניתן ביום 4.8.08, פורסם באתרים משפטיים [פורסם בנבו]):

"חופש הביטוי הוא מן הזכויות הנעלות שבזכויות האדם, אשר הוכר בהלכה הפסוקה עוד מקדמת דנא, אף שלא נכלל במפורש בגדר זכויות האדם שנמנו בחוק יסוד: כבוד האדם וחירותו. הוא מבטא את החשיבות שבמיצוי זכותו של האדם לאוטונומיה אישית ולביטוי עצמי. הוא חיוני להבטחת תקינותו של ההליך הדמוקרטי, הבנוי על הבעת הרצון והדעה החופשית של כל אדם; הוא מהווה יסוד רעיוני ומעשי לשלטון הנבחר בבחירות חופשיות, בהליך שעיקרו חופש דעה ובחירה. חרף חשיבותו הרבה של חופש הביטוי בחייו של הפרט ובחייה של החברה, היקפו של חופש זה אינו בלתי מוגבל. גבולותיו נקבעים כפרי איזון בינו לבין זכויות אדם מוכרות אחרות של הפרט, ובינו לבין אינטרסים ציבוריים חשובים אחרים, העשויים לעמוד מנגד. נוכח התמודדות אפשרית זו, תחום התפרשותו של חופש הביטוי אינו אחיד, והיקפו עשוי להשתנות מענין לענין בהתאם לטיב ולמשקל הזכות או הערך שכנגדו הוא מתמודד (רע"א 10520/03 בן גביר נ' דנקנר...)[פורסם בנבו]."

23. באשר לביטויים פוליטיים הנוגעים לאישי ציבור נקבע בין היתר בע"א (ב"ש) 915-10-11 אלדד בעל נס נ' צבי קורבשי [פורסם בנבו] (24.5.12) כך:

"ביטויים בנושאים פוליטיים וציבוריים מצויים בלב ליבו של חופש הביטוי. "ההגנה הניתנת לחופש הביטוי הפוליטי - שהוא תנאי הכרחי לקיומו של הליך דמוקרטי - היא רחבה במיוחד" (בג"ץ 6226/01 אינדור נ' ראש עיריית ירושלים, [פורסם בנבו] תק-על 2003(1) 1077 (2003)). על כן, המשקל שינתן לחופש הביטוי יגדל כאשר מדובר בפרסומים המתייחסים לאנשי ציבור (רע"א 10520/03 בן גביר נ' דנקנר, [פורסם בנבו] עמ' 24-22 (2006), להלן - "פס"ד בן גביר").

מנגד, עומדת זכותו של האדם לשם טוב, אשר אף היא הוכרה כזכות יסוד במשפטנו. לאדם יש אינטרס לכבוד אישי, לגאווה אישית, להכרה והערכה מאת האנשים הסובבים אותו, וכבודו האישי חשוב לו לעיתים כחיים עצמם (ע"א 214/89 אבנרי נ' שפירא, פ"ד מג(3) 840, סעיף 16 לפסק הדין (1989)). לא לשווא נאמר כי "כל המלבין פני חברו ברבים כאילו שופך

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ת"א 49675-01-14 קרשניקר נ' שאמה

דמים" (בבא מציעא נח עב). הדברים נכונים גם באשר לאיש ציבור, מאחר ו"גם איש ציבור החושף עצמו למערבולת החיים הציבוריים ומסכים בכך לקבל על עצמו מידה מסוימת של נטל חשיפה וביקורת ציבורית, אינו הופך בכך את שמו הטוב ואת כבודו האנושי להפקר" (ע"א 89/04 ד"ר יולי נודלמן נ' נתן שרנסקי, [פורסם בנבו] עמ' 22 (2008), להלן - "פס"ד שרנסקי").

24. בע"א 4534/02 רשת שוקן בע"מ נ' הרציקוביץ', פ"ד נח (3) 558, נקבע כי הבחינה לניתוח לשון הרע תעשה בשלבים:

"ניתוח ביטוי במסגרת עוולת לשון הרע נעשה בארבעה שלבים: בשלב הראשון, יש לשלוף מתוך הביטוי את המשמעות העולה ממנו לפי אמות המידה המקובלות על האדם הסביר, כלומר יש לפרש את הביטוי באופן אובייקטיבי, בהתאם לנסיבות החיצוניות וללשון המשתמעת (שנהר [39], בעמ' 109). בשלב השני, יש לברר, בהתאם לתכלית החוק לאיזונים חוקתיים, אם מדובר בביטוי אשר החוק מטיל חבות בגינו, בהתאם לסעיפים 1 ו-2 לחוק (השוו Price supra [40], at pp. 3-4). בשלב השלישי, בהנחה שעברנו את המשוכה השנייה, יש לברר אם עומדת למפרסם אחת ההגנות המנויות בסעיפים 13-15 לחוק. השלב האחרון הוא שלב הפיצויים. ודוק: "האיזון החוקתי בין הזכות לשם הטוב ולפרטיות לבין הזכות לחופש הביטוי משתרע הן על קביעת האחריות (בנזיקין ובפלילים) בגין לשון הרע והן על קביעת הסעדים הננקטים כאשר מתגבשת האחריות" (פרשת אמר [1], בעמ' 520). כך האיזון שולט על קביעת הגדרתם של הביטויים המהווים לשון הרע, על היקפן של ההגנות המנויות בחוק ועל סוגיית הפיצויים."

25. באשר לפרסומים באינטרנט, בית המשפט העליון כינה את רשת האינטרנט 'כיכר העיר' החדשה שהכול שותפים לה:

"המדיום החדש – המרחב הווירטואלי – מצוי בכל ופתוח לכל... הגלישה על גלי הרשת העולמית ובתוך הרשתות החברתיות – מאפשרים קבלת מידע והעברתו, 'האזנה' לדעות של אחרים והשמעתן של דעות עצמיות. זהו אפוא אמצעי דמוקרטי מובהק המקדם גם את עקרון השוויון ומציב מחסום בפני התערבות שלטונית ובפועל רגולטיבית בחופש הביטוי. ... הציבור אינו זקוק באותה מידה כבעבר לפלטפורמה שמעמידים לרשותו אחרים... כל אחד מבני הציבור רשאי ויכול ליצור 'עיתון' משלו ולתת בבלוג דברו... מדובר אפוא באמצעי נגיש, מיידית, נטול גבולות גיאוגרפיים ותכופות נטול סינון ועריכה... " (רע"א 4447/07 רמי מור נ' ברק א.טי. סי, ניתן ביום 25.3.10, פורסם באתרים משפטיים [פורסם בנבו]).

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ת"א 49675-01-14 קרשניקר נ' שאמה

עוד נכתב שם : "בהעדר עדכון ראוי של דיני לשון הרע הקיימים מקובל להחילם בשינויים המתחייבים... כשם שלא כל קריאת גנאי ברחובה של עיר מקימה עילת תביעה, כך גם לא כל פרסום מגנה ומגונה באינטרנט מהווה עילה".

26. בעניינינו-

התובע הוגדר כ"חושף שחיתויות" אשר פעל רבות וגרם להעמדתם לדין של ראש עיר ובכירים בעיריית רמת גן. הפרסומים, נושא התובענה, אינם מכוונים בעיקרם כנגד התובע, המכונה ע"י הנתבע "דג רקק", אלא כלפי גיסו, מ"מ ראש העיר ויריבו הפוליטי דאז של הנתבע, מר משה רווח, שתביעתו כנגד הנתבע באותה עילה מתבררת במקביל.

בפרסומים אלו קשר הנתבע את התובע לגיסו (הגם שמועד נישואיהם של מר רווח ועו"ד קירון היה מאוחר יותר), וייחס לו מעשי שחיתות.

הנתבע מאמין עד היום בנכונות הדברים שכתב, ואף חזר עליהם בסיכומיו. לטענתו, הסתיר התובע את הקשר המשפחתי שלו עם מר רווח, שינה שמו ערב קבלתו לעבודה ש"סודרה" לו ע"י גיסו, כאשר התקבל לעבודה חרג מתפקידו ו"חיטט" במחשבי אחרים, מסר מידע לאחותו, העוסקת אף היא באותו תחום, השתמש במידע לקבלת טובות הנאה מקבלנים, רימה בכתובתו לקבלת קצובת נסיעות, ואף כאשר הועבר מתפקידו, הטיל אימה בעירייה בשל הקשר שלו עם מ"מ ראש העיר. בסיכומיו, חזר הנתבע כי "אמנם פרשת רווח-קרשניקר, "נבלעה" בתוך פרשות נוספות שנחשפו ע"י הנתבע בעיריית רמת גן...אולם אין בכך כדי להמעיט מחומרת הדברים שנחשפו עודות התובע ומעשיו ביחד עם אחותו וגיסו."

עוד טען כי התובע מילא פיו מים ובחר שלא להזים את הטענות הנטענות כלפיו.

27. הנתבע הצהיר כי דבריו אלו אינם רק הבעת דעה אלא עובדות (ראה סעיף 57.4 לתצהירו). אף במהלך חקירתו חזר הנתבע והדגיש כי לשיטתו המדובר בשחיתות פר אקסלנס. (ראה עמ' 254, שורות 19-28)

28. אין ספק כי ביטויים, כגון מושחת, מרמה, הונאה, מהווים, בהתאם לאמות המידה המקובלות על האדם הסביר- לשון הרע כלפי התובע.

29. בנסיבות המקרה שלפנינו, ספק אם בית המשפט היה נדרש להכרעה שיפוטית כלשהי בתיק, ככל שהיה מדובר בפוסט בודד, שאז אולי היה בית המשפט מחשיב הדברים כ"זוטי דברים", אולם מאחר ומדובר בשבעה פרסומים ובהתנהלות שיטתית מצד הנתבע כלפי התובע- יש להתייחס לדברים בחשיבות הנאותה.

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ת"א 49675-01-14 קרשניקר נ' שאמה

עם זאת אציין כי ב'פוסט הראשון' לא הוזכר שמו של התובע כלל, והקוראים טרם הובאו בסוד העניין וטרם קישרו אותו לאותה פרשה שתתפרסם. עוד יש להתייחס לעובדה כי חלק מהפוסטים פורסמו באותו יום. דיון זה מקומו יבוא בשלב מאוחר יותר, ככל שיידרש.

30. הנתבע טוען, כי פרסומי חוסים תחת ההגנות שבהוראות סעיפים 5(13), 13(9), 14 ו 15 לחוק איסור לשון הרע.

סעיף 5(13) לחוק איסור לשון הרע קובע:

"13. לא ישמש עילה למשפט פלילי או אזרחי –

...

(5) פרסום ע"י שופט, חבר של בית דין דתי, בורר, או אדם אחר בעל סמכות שיפוטית או מעין שיפוטית על פי דין, שנעשה תוך כדי דיון בפניהם או בהחלטתם, או פרסום על ידי בעל דין, בא כוחו של בעל דין או עד, שנעשה תוך כדי דיון כאמור;

עיון בלשון הסעיף, מלמד כי ההגנה מכוחו אינה חלה ואינה רלוונטית כלל, שכן הפרסומים נעשו באמצעות הרשת החברתית פייסבוק, באמצעות חשבוננו הפרטי של הנתבע. אין המדובר בבעל דין, שופט, עד או עורך דין ואף אין מדובר בפרסומים שנעשו במסגרת הליך משפטי כזה או אחר.

ואילו סעיף 9(13) לחוק קובע:

"13. לא ישמש עילה למשפט פלילי או אזרחי –

...

(9) פרסום שהמפרסם חייב לעשות על פי דין או על פי הוראה של רשות המוסמכת לכך כדין או שהוא רשאי לעשות על פי היתר של רשות כאמור."

31. במסגרת הוראות סעיף 13 לחוק איסור לשון הרע, בחר המחוקק לתת משקל רב לפרסומם של "דברים בעלי חשיבות ציבורית ראשונה במעלה" (ע"א 552/73 רזנבלום נ' כץ, פ"ד (1) 589, 596 (1975)). הסעיף קובע מהם "פרסומים מותרים". המפרסם לשון הרע בנסיבות סעיף 13 לחוק ייחנה מהגנה מלאה גם אם הפרסום היה כוזב וגם אם פעל בזדון או בחוסר תום לב. ההגנה אף אינה תלויה במידת העניין הציבורי שיש בפרסום. מסיבה זו, זכו ההיתרים שבסעיף 13 להיקרא "ההגנות המוחלטות" [שנהר, עמ' 191; ע"א 348/85 בן ציון נ' הוצאת מודיעין בע"מ, פ"ד מב(1) 797, 801 (1988); דנ"א 6077/02 חטר-ישי נ' ארבל, [פורסם

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ת"א 49675-01-14 קרשניקר נ' שאמה

בנבו] פסקה 5 (7.4.2003); ע"ע (ארצי) 26198-07-13 ד"ר סיגל שוורץ נ' ד"ר אמיר אברמוביץ, [פורסם בנבו] פסקאות 16-17 (30.4.2015). נטל ההוכחה של הנסיבות המקימות את ההגנות שבסעיף 13 לחוק מוטל על המפרסם (שנהר, עמ' 213).

32. הנתבע בחר לזנוח טענת הגנה זו בסיכומיו. דין הטענות ביחס לסעיפים 13(5) ו-13(9) להידחות.

33. הגנה נוספת ועיקרית עליה מבסס הנתבע הגנתו, הינה הגנת "אמת דיברתי" שבסעיף 14 לחוק איסור לשון הרע.

סעיף 14 לחוק לעיל קובע:

"במשפט פלילי או אזרחי בשל לשון הרע תהא זאת הגנה טובה שהדבר שפורסם היה אמת והיה בפרסום עניין ציבורי, הגנה זו לא תישלל בשל כך בלבד שלא הוכחה אמיתותו של פרט לוואי שאין בו פגיעה של ממש".

34. "ההגנה הקבועה בסעיף 14 לחוק כוללת שני יסודות. היסוד הראשון נוגע למידת האמיתיות של הפרסום המהווה לשון הרע. היסוד השני נוגע למידת העניין הציבורי שבאותו פרסום. קיים הבדל מהותי בין שני היסודות, היסוד הראשון הוא עובדתי בעיקרו והוא נוגע להשוואה בין הפרסום לבין המציאות העובדתית. היסוד השני עוסק בשאלה, האם קיימים לפרסום יתרונות חברתיים המצדיקים אותו, למרות לשון הרע שבו. שאלה זו היא שאלה ערכית בעיקרה, והיא מוכרעת על ידי בית המשפט בהתאם למדיניותו השיפוטית. חשוב לזכור כי שני חלקיה של הגנת סעיף 14 הם חלקים מצטברים ובהתקיים האחד בלעדי רעהו, לא יהיה בכך כדי להועיל לנתבע." (א. שנהר, עמ' 216, 215).

הואיל ומדובר באירועים ובדמויות הקשורים לעיר רמת גן, נבחרו ציבור ועובדי עירייה בתקופה הרלוונטית, יש לציבור עניין בהם. פירושו- כי היסוד השני- מתקיים.

35. "אמת דיברתי"- הנטל הרובץ על המפרסם, הנתבע בתביעת לשון הרע, להוכיח את אמיתות הפרסום, אינו עניין של מה בכך (דנ"א 7325/95 ידיעות אחרונות נ' יוסף קראוס פ"ד נב(1) 3 (1998)). מידת ההוכחה הנדרשת לצורך הוכחת טענת אמת בפרסום, עומדת ביחס מתאים לרצינותו וחריפותו של תוכן הפרסום (ע"א 670/79 הוצאת עיתון הארץ נ' מזרחי פ"ד מא (2) 169 (1987)).

על כן, כאשר מדובר על פרסום המייחס עבירות פליליות לתובע, הנטל הוא מוגבר, לאמור: "הצד שעליו רובץ הנטל להוכיח עובדות המטילות על יריבו סטיגמה של ביצוע עבירה

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ת"א 49675-01-14 קרשניקר נ' שאמה

פלילית, חייב לעשות זאת באמצעות ראיות בעלות משקל רב וכבד יותר ממה שדרוש במשפטים אזרחיים רגילים (ע"א 475/81 זיקרי נ' כלל חברה לביטוח בע"מ, פ"ד מ(1) 589 (1986)).

36. כאמור, במהלך התקופה בין 15.1.14 לבין 22.1.14, פרסם הנתבע מספר פרסומים המתייחסים לתובע וכן למר משה רווח. בפרסומיו מייחס הנתבע לתובע מעשי שחיתות, מרמה והונאה, הן בדרך קבלתו לעבודה ואף בעניין הקשר שלו, שהוסתר, עם אחותו, והיותו "שתול" שלה, המעביר לה מידע שלא יסולא בפז. באותם פוסטים, חזר הנתבע על המילים "רמאות" "הונאה" ו"שחיתות".

פעמים רבות טען הנתבע כי התובע נמנע מלהביא עדים חיוניים, להזים את הטענות כנגדו. לשיטתו, מה פשוט מלהעיד את אחותו וגיסו בקשר למועד נישואיהם, במיוחד כאשר השנים ליוו אותו לדיונים? מדוע לא הובא אביו להעיד על כתובתו הנכונה של בנו? כבר צוין כי אין הנטל מוטל על התובע להראות כי הפרסום היה שיקרי, אלא הנתבע הוא שצריך להוכיח כי הפרסום הדיבתי הינו אמת.

37. נסיבות קבלת התובע לעבודה

בפרסום השני, טען הנתבע, כי התובע התקבל לעבודה ללא מכרז בנובמבר 2012 בלחצו של משה רווח על מהנדס העיר, ולגרסתו אף שימש שתול של עו"ד הילה קירון, אחותו. עוד טען הנתבע באותו פרסום כי ביום בו התקבל התובע לעבודה, שינה את שמו, והעלים עובדה זו מטופס הקבלה לעבודה, בו התעלם מהסעיף המתייחס לשמות קודמים. (ראה נספח 9 למוצג נ/5 שצורף לתיק בית המשפט).

38. מי שהיה ממונה כוח אדם באגף ההנדסה, מר משה אלקלעי, קיבל את התובע לעבודה. בתצהירו, כתב העד כי מר רווח פנה אליו, וסיפר לו כי יש לו "בחור מדהים שמתאים לעבודה." וכי שמע בדיעבד כי התובע הוא גיסו של רווח. עובדה זו, שנודעה לעד בדיעבד, ממילא לא הייתה רלוונטית באותה עת, טרם נישואי השניים.

עוד כתב העד כי כאשר בעל תפקיד בכיר ממנו פונה אליו, הוא סומך על המלצתו, "מסלול ירוק" כלשונו. מחקירתו עלה (עמ' 56 לפרוטוקול), כי הריאיון שנערך לתובע היה "דו שיח שגרתי" (שם), וכי "יתכן מאוד שאם הוא היה מגיע ללא רווח, היינו פורשים מניפה, צריך לבדוק מי עבד איתו ומי מכיר אותו וכו'."

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ת"א 49675-01-14 קרשניקר נ' שאמה

בית המשפט הקשה על העד והזכיר לו כי ממילא התובע התקבל למשרה זמנית, ואם לא היה מתאים לתפקידו, ניתן היה לפטרו בנקל, ותשובתו: "זמני במטרה שזה יהיה קבוע."

מחקירתו, ואף מעדותה של הגב' אלפרט למדנו כי התפקיד לא הצריך כישורים מיוחדים, דירוגו היה נמוך וכך גם היה שכרו. יתרה מכך, התפקיד נולד עקב צרכי השעה, אולם במשך למעלה מחודש לא נמצאו לו כל מועמדים. (ראה עמ' 50, שורות 13-19). ("הוא הגיע כמוסר מידע במחלקת תמ"א, תפקיד שלא היה לפני כן, פשוט החליטו להוסיף עוד פיגורה כזו, מאחר והעומס הלך וגדל" העדה רות שרת, עמ' 58 לפרוטוקול).

39. הנתבע ציין בפרסום בנוסף, כי התובע התקבל לעבודה ללא מכרז. גב' שוש אלפרט, העידה זו כי לעובד בדרגה 5 אין צורך במכרז לצורך קבלה לעבודה:

ש: או קיי. כי מר אלקלעי הצהיר, אז יכול להיות שמה שהוא הצהיר זה לא כל כך, בסדר. צריך מכרז לתפקיד הזה?

ת: לא, בדרגה 5 לא צריך מכרז.

ש: ותתארי לי את התהליך של קליטה של עובד כזה, של פקיד בדירוג הזה?

ת: בדרך כלל, היות וזה לא נדרש, לא נדרש מכרז לתפקיד הזה, אז המחלקה, בדרך כלל המחלקה ממליצה למשאבי אנוש על עובד שהיא חושבת שהוא ראוי לתפקיד, הוא מגיע למשאבי אנוש, הוא ממלא מסמכים, כמו שאלון אישי ופרטים אישיים, אנחנו בודקים את הפרטים, ולאחר שאנחנו מוצאים שהפרטים תקינים, אנחנו מחליטים אם לקבל אותו או לא לקבל אותו, כמובן שמראיינים אותו, ובהחלטה משותפת עם האגף אנחנו מחליטים אם לקבל או לא לקבל. ופה הוחלט לקבל אותו, גם היה תקן, כמובן שכל תפקיד מצריך תקן, היה תקן וזהו. (ראה עמ' 52 לפרוטוקול הדיון)

כאשר עומת הנתבע בשאלה זו, התפתל בתשובותיו:

עו"ד ויינברג: אני שואל, בוא, אני שואל אותך, אני עושה לך את זה פשוט, האם התובע לשיטתך היה צריך להיקלט במסגרת מכרז לתפקידו כמוסר מידע כן או לא?

עד, מר שאמה: זה עניין גם של גישה ומה רוצים.

עו"ד ויינברג: לא גישה,

כב' הש' ניב: השאלה היא,

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ת"א 49675-01-14 קרשניקר נ' שאמה

עד, מר שאמה: שנייה,

כב' הש' ניב: האם אתה חושב שהוא היה צריך לגשת למכרז?

עד, מר שאמה: אם אני הייתי מנהל אגף ההנדסה אוקיי? ואני הייתי רוצה לשים במקום כזה אדם שיש לפחות איזשהו קשר,

כ' הש' ניב: יש צורך במכרז או אין צורך במכרז זו השאלה?

עד, מר שאמה: אני אומר בדרגה שנתנו לו לא היה צורך במכרז.

ובהמשך,

עד, מר שאמה: אני אומר שעשו בכוונה downgrade כדי לאפשר לו כי מדרגה אחרת הוא לא יכול היה לעבור.

עו"ד ויינברג: זאת אומרת שלא היה צריך מכרז.

עד, מר שאמה: לא, אמרתי לא בוצע מכרז, לא שלא היה צריך.

עו"ד ויינברג: לא בוצע מכרז.

עד, מר שאמה: לא הייתה חובה.

(ראה עמוד 246 לפרוטוקול הדיון, שורות 9-32).

40. באותו פרסום, כתב הנתבע: "זוהי התנהלות קלאסית של פשע מאורגן. זוהי התנהלות הפוכה להתנהלות תקינה שכוללת מושגים כגון קבלת עובדים באמצעות מכרז." (ס' 56.5)

בסיכומיו, טען הנתבע כי פרסום זה, וצמד המילים "משולש מושחת" התייחס לשלושת המקורבים: הנתבע, אחותו ורווח, והואיל ומדובר בחבר בני אדם, לא ניתן לתבוע בגין ביטויים אלו בלשון הרע, עפ"י ס' 4 לחוק.

הנני דוחה טענה זו: "יתכנו מקרים בהם על אף ששמו של אדם לא נזכר או שתמונתו לא הופיעה בדברים שפורסמו, אלא ההתייחסות הייתה לקבוצה שעליה נמנה הפרט - ייקבע כי הפגיעה הייתה לדמעשה בשמו הטוב של היחיד....הסוג השני הם מקרים בהם מושא הדברים הוא הקבוצה, אך נסיבות המקרה כולן היו מביאות את האדם הסביר לסבור כי

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ת"א 49675-01-14 קרשניקר נ' שאמה

הדברים שפורסמו ביחס לקבוצה מתייחסות לכל אחד מחברי הקבוצה.. "ע"א 8345/08 עופר בן נתן נ' מוחמד בכרי, פ"ד ס"ה (1) 567).

בהיות הקבוצה כה מצומצמת, ובהיות הדברים מכוונים לשלושת "חבריה"- יש להסיק כי כל אחד משלושתם נפגע מהוצאת לשון הרע על ידי הנתבע. כל אחד- לרבות הנתבע.

41. מהאמור עולה שאכן הייתה המלצה מצד מר רווח על התובע לתפקיד, אולם מעבר לאותה המלצה לא הוכח ולא נטען, כי נעשו לחצים כאלו או אחרים על ידי מר רווח או אחרים לצורך קבלתו. לא נטען ולא הוכח כי הייתה מניעה כלשהי לעשות בדיקות ככל שהיה צריך לעשותן אודות התובע. לא נטען ולא הוכח כי בעת קבלת התובע לעבודה היו מועמדים אחרים שהתובע הועדף על פניהם. היפוכם של דברים- מהעדויות עלה, כי התובע התקבל באופן זמני לתפקיד זוטר בשכר נמוך, למשרה שאיש לא חפץ בה.

42. לטענת הנתבע הסתיר התובע את שמו, ושינה אותו ביום קבלתו לעבודה. לדבריו, נעשה הדבר על מנת לשלול את הקשר בינו לבין אחותו. "הנסיבות הן ששינוי שם המשפחה נעשה אגב קבלה לעבודה. אין זה פרט של מה בכך. מחדל זה של אי מילוי שם המשפחה הקודם בשאלון אינו "מקרי". הוא חלק ממצג שווא שננקט כאן. אחרת, מדוע לא למלא חלק זה???" (ס' 48 לסיכומי הנתבע).

בעדותו, סיפר התובע כי נסע למסע 'שורשים' בעקבותיו שינה שמו לשם המשפחה הקודם. משנשאל מדוע לא ציין את שם המשפחה בשאלון, השיב כי הטופס מולא בנוכחות הממונה על כוח אדם ש'לחץ' עליו לקצר, ויתכן כי לא שם לב לכך.

43. הואיל ונטען ולא נסתר כי באותו זמן טרם נישאה האחות, ששם משפחתה קירון, למר רווח, השמטה זו, בניגוד לנטען, אין לה כל משמעות לקרבה המשפחתית (שאיננה) למר רווח. ולו ציין כי שמו הקודם קירון- איזו השפעה הייתה לכך על אופן הקבלה לעבודה?

44. הטענה בדבר היות התובע שתול של אחותו עו"ד הילה קירון

הנתבע הן בפרסומיו ואף בחקירתו חזר על הטענה, כי התובע שימש כשתול של עו"ד קירון (עמ' 216-217 לפרוטוקול הדיון), וציין כי עניין זה מבחינתו הינו עובדה (ראה שורות 30-32 לעמ' 216 לפרוטוקול). בהמשך חזר בו וטען כי זו הסקת מסקנות (ראה שורות 11-12 לעמוד 217 לפרוטוקול הדיון).

הנתבע העיד, כי עו"ד קירון הייתה שותפה בחברה העוסקת בתמ"א 38 ושנוסדה בשנת 2012, וכי נפגשה פעמיים עם עו"ד ברזילי. עוד טען כי רו"ח עמי קדוש מחבר טיוטת דו"ח הביקורת

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ת"א 49675-01-14 קרשניקר נ' שאמה

בעירייה, דיווח כי עו"ד קירון נפגשה עם עו"ד בלושטיין ביחס לפרוייקט תמ"א 38 והתחדשות עירונית בזמן שמשה רווח מחזיק בתיק ההתחדשות העירונית בעירייה, וכי לפי בדיקתו בתחקור שלו נמסר לו כי מעבירים מידע לרווח ולאחותו, אולם הטענה להעברת מידע על ידי התובע לאחותו לא הוכחה ולא הובאה כל ראיה או עד ביחס לכך.

גם כאן טען הנתבע כי "התובע לא הציג בהליך כל מסמך או עובדה שמלמדים שהתנגד או התכחש לפרסום זה, לא מטעם עו"ד קירון ולא מטעם התובע עצמו." (ס' 151.3 לסיכומיו).

כבר כתבתי כי אין זה תפקידו של התובע להזים את ההאשמות כנגדו.

45. טיוטת הדו"ח של העד עמי קדוש

לא ניתן להתעלם מהתהייה העולה מטיוטת דו"ח זה. קדוש עצמו מודה כי הנתבע לא היה אמור לקבל את הטיוטה (ראה עמ' 147, שורות 2-1 וגם עמ' 42, שורות 13-11). אם כך הוא, לא ברור מדוע טיוטת הדו"ח הגיעה לידיו של הנתבע בטרם נמסרה למבוקרים עצמם.

לא הובהר מדוע גב' סיגל חורש, אשר אמורה הייתה להיות עדה בהליך הבדיקה החיצוני של קדוש, הייתה שותפה בחלק מהדו"ח כפי שמופיע בעדות קדוש עצמו (ראה עמודים 153-155 לפרוטוקול הדיון), קיבלה לעיונה את העתק הטיוטה, ויתרה מכך, חלק מהעבודה והעריכה של הטיוטה אף נעשו במשרדה, על גבי המחשב שלה, ולא נמחקו ממנו. (ר' עדויותיהם של קדוש וסיגל בעניין זה, כי סיגל ערכה תיקונים בטיוטה (ראה עמ' 21 לפרוטוקול, שורות 2-1).

תהיה נוספת שעולה, הינה מעורבותו של הנתבע בשכר טרחת עמי קדוש עבור הכנת הטיוטה, נדמה שיש פסול בכך שהנתבע היה צריך להתערב ולפנות לגורם הרלוונטי בכדי שישולם שכר טרחתו של קדוש, הנתבע בעצמו מודה בעניין זה (ראה עמ' 258 לפרוטוקול, שורות 31-23).

כאמור, "זוהמה" הטיוטה ולא הועברה לאישור מחלקת הביקורת ואיננה קבילה עפ"י דיני הראיות. לאור כל האמור, לא ניתן לייחס כל חשיבות ורלוונטיות לאותה טיוטה, שהכנתה הייתה לקויה ותוצאתה מעלה ספקות באשר לכשירותה.

46. שאלות רבות נשאל הנתבע בקשר לימידע שלא יסולא בפז' שהעביר התובע לאחותו. (עמ' 217 לפרוטוקול). במרבית המקרים, לא יכול היה לתת פרטים מהם הפרוייקטים שלכאורה קיבלה עו"ד קירון מידע לגביהם מאחיה (ראה עמ' 218 לפרוטוקול, שורות 5-4), ואילו כאשר נשאל אודות אותם אנשים אשר פנו אליו בעניין זה, העיד כי הוא אינו זוכר את כולם, אבל יכול להגיד כי זה גם עובדי עירייה בכירים, גם חברי קואליציה וחברי מועצה (ראה שורות 9-13 לאותו עמוד) וכשהתבקש לנקוב בשמות ספציפיים, הזכיר שמות במעורפל, לא הביאם

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ת"א 14-01-49675 קרשניקר נ' שאמה

לעדות וטען: "אנחנו יודעים מה קורה בעיריית רמת גן על כל עובד ש", (ראה שורות 15-19 ו-26-28 לאותו עמוד).

לשאלת ב"כ התובע, מתי הועבר המידע הנטען מהתובע לעו"ד קירון, השיב הנתבע, כי אין לו מושג (ראה עמ' 219 לפרוטוקול, שורות 22-31).

עוד העיד הנתבע, כי לא רלוונטי מה תוכן המידע שהועבר, וכי לא ידוע לו על עדים שהיו להעברת המידע לכאורה בין התובע לעו"ד קירון (ראה עמ' 220 לפרוטוקול שורות 1-3 ו-17-20).

47. הנה אם כן, מעדותו של הנתבע עצמו עלה כי לא הוכח כלל שהייתה העברה של מידע כלשהו בין התובע לבין אחותו וככל שהייתה כזו, הרי שהנתבע אף לא הוכיח תוכן המידע שהועבר. הנתבע נמנע מלהביא עדויות ביחס לעניין זה ואף נמנע מלנקוב בשמות האנשים שלטענתו העבירו לו המידע בעניין התובע ואחותו.

48. בסיכומיו טען הנתבע, כי התנהגות התובע החלה לעורר חשדות רבים וכי לאחר היוודע קרבתו של התובע להנהלת העיר, וכי עובדי העירייה פחדו ממנו ולא עשו דבר בעניינו. חרף זאת, הוצא התובע לחופשה ממנה הועבר למחלקה אחרת. לבסוף עזב התובע את מקום עבודתו לחלוטין.

49. הגב' רות שרת סיפרה כי גם לאחר הוצאתו לחופשה והעברתו למחלקה אחרת, המשיך התובע להסתובב במחלקת ההנדסה ושאל שאלות. מעבר לעובדה כי זו הייתה סיטואציה "לא נעימה", כהגדרתה, לא יכולה הייתה העדה, שהלינה על העדר סידורי אבטחה מינימליים במחשבי המחלקה, להצביע על דבר קונקרטי שבגיניו יש לייחס לתובע מעשים פליליים (עמ' 22 לפרוטוקול: "התלונה הייתה קודם כל למה הוא פותח בקשות כשהוא מושעה, שאסור לו לפתוח בקשות, שהבקשות שהוא פותח אנחנו אחראים לזה אחר כך.. והתלונה השנייה שלי הייתה שיש לי עובד חדש ושחיים הגיע כל הזמן לשאול אותנו מה קורה.. העובד החדש הזה היה בסיטואציה לא נעימה כי הוא לא ידע בדיוק מה קורה, ואנחנו מצד אחד אמרנו לו, חיים מושעה, הוא לא יכול לתת מידע."

50. גם העד אלקלעי סיפר כי קיבל תלונות על התנהגותו של התובע במחלקה בה עבד. בכל הנוגע לידיעתו האישית של עד זה, כל שיכול היה לאמור הינו כי התובע נשאר מעבר לשעות העבודה הרגילות (אם כי לא ידע אם היה זכאי לתשלום עבור שעות נוספות אם לאו), וכי ראה אותו פעם יושב מול המחשב בחדרו של מהנדס העיר.

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ת"א 49675-01-14 קרשניקר נ' שאמה

ארועים אלו התרחשו לאחר פרסום הפרסומים נושא תביעה זו, ואינם מהווים חלק מעילתה, הגם שהנתבע בחר להזכירם כ"אזכור רקע" לטענותיו.

51. כך גם לגבי הטענה שהועלתה ע"י הנתבע כי התובע לכאורה קיבל שוחד, אופניים חשמליים משומשים. טענות אלו אינן חלק מכתב התביעה ואף בפוסטים שלטענת התובע מהווים הוצאת דיבה ולשון הרע כנגדו, אין כל זכר לכך כי התובע קיבל שוחד כזה או אחר. אין להידרש לטענות אלו ולהרחיב את היריעה מקום שעניינים אלו לא נדרשו להכרעה במסגרת כתב התביעה.

ובכל מקרה, הטענות לפיהן התובע קיבל שוחד מהיזמים ניסים ברדה ואבי שמאי (עמ' 227 לפרוטוקול, שורות 15-20), הרי ששמות אלו הופרחו ע"י הנתבע לחלל האוויר ללא כל ביסוס או הוכחה ומבלי שטרם להביאם לעדות.

52. הנתבע טען כי התובע גנב את עותק תעודת הזהות שלו ממגירה וצילם עצמו כשהוא עושה זאת. גם אם ניסה התובע להסתיר את קרבתו לעו"ד קירון, הוכח כי סיפור המעשה המוזר בא כולו מפי השמועה.

הגב' ליאת לחמי, העידה כי התובע הראה לה את הסרטון. באותו סרטון לא נראו פניו של "הגנב". יש לציין, כי לא ברור ההיגיון ביחס לגניבת העתק צילום תעודת הזהות, שכן, ניתן היה לדרוש את הצילום בשנית מהתובע.

מכל מקום, הנתבע, שהנטל עליו, לא הצליח להשיב בצורה חד משמעית מהו המסמך שנגנב, ולצורך מה. גם עניין זה אינו מידיעתו אלא הינו מפי השמועה (ראה עמ' 243 לפרוטוקול, שורות 17-18)

עוד יש להוסיף, כי גם טענות אלו ביחס לסרטון ולגניבת העתק תעודת הזהות, לא הופיעו בתצהיר העדות הראשית מטעם הנתבע, ויש לראות בהן הרחבת חזית, שאין צורך לקבוע ממצאים לגביה.

53. כאמור, עיקר הגנת הנתבע הינה כי נאמר לו ע"י רבים כי..

"נשאלת השאלה, האם יכול המפרסם לשון הרע להתגונן בטענה כי הוא קיבל את המידע ממקור המהימן עליו, או שסמך על שמועות שהאמין באמינותן? התשובה היא בשלילה, אם כי בבוא ביהמ"ש לפסוק פיצויים רשאי הוא להתחשב לטובת הנתבע בעובדה שזו חזרה על

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ת"א 14-01-49675 קרשניקר נ' שאמה

מה שנאמר, תוך ציון המקור עליו הסתמך.. " (ע"א 723/74 עיתון "הארץ" נ' חברת החשמל לישראל בע"מ, פ"ד לא(2) 281).

54. בסיכומיו כתב הנתבע כי "משמעותם של הדברים כי מדובר בבעל דין אשר איחז את עיני העירייה. יוזכר, כי לפי הדין: "אין נדרשת זהות מוחלטת בין מצב הדברים בפועל לבין תוכן הפרסום, אלא נדרש כי המשמעות הכללית העולה מן הפרסום והתוכן העולה ממנו יתאמו (עא 10281/03 אריק אריה קונן נ' עמינדב עמי ארגוב, פורסם בנבו). (סי' 172 לסיכומים).

הנני מאמצת ציטוט זה וקובעת כי מתוך הפרסום ותכנו עלו מעשי הונאה שחיתות ורמיה. גם אם השמיט התובע פרט שולי שלטעמי לא הייתה לו כל חשיבות, כלל הנסיבות אינם תומכים בגרסת הנתבע, ואינם מבססים את הקביעות הנחרצות שקבע (וקובע) הנתבע כנגד התובע.

לאור כל האמור, הרי שלא קיימת לנתבע ההגנה מכוח סעיף 14 לחוק איסור לשון הרע, בדבר אמיתות הפרסום.

55. ההגנות מכח סעיף 15 לחוק איסור לשון הרע

מעבר להגנות שנבחנו לעיל, טען הנתבע כי קיימת לו הגנות מכוח סעיף 15 לחוק. בסיכומיו נדמה כי ההגנות ביחס לסעיף זה צומצמו לסעיף 15(2) בלבד.

סעיף 15 לחוק קובע, שאם נתבע פרסם לשון הרע בתום לב תעמוד לו הגנה בתנאי:

"(2) היחסים שבינו לבין האדם שאליו הופנה הפרסום הטילו עליו חובה חוקית, מוסרית או חברתית לעשות אותו פרסום;"

בסעיפים 110-114 לסיכומיו פירט הנתבע מדוע לשיטתו חלה הגנת סעיף זה על פרסומיו. אינני מקבלת טענה זו.

על מנת לחסות בצל ההגנה, על המפרסם להראות כי מתקיימים ארבעה תנאים מצטברים - (1) שהייתה עליו חובה לעשות פרסום, (2) שהחובה חלה בנוגע לכל מי שאליו הופנה הפרסום, (3) שהחובה אכן חייבה את המפרסם לפרסם את הפרסום המסוים, (4) הפרסום נעשה בתום לב.

העדרו של מרכיב אחד מתוך ארבעת מרכיבים אלה ישלול מהמפרסם את תחולת ההגנה (אורי שנהר. דיני לשון הרע- עמ' 282).

ההגנה הנ"ל פוטרת מאחריות את העומדים מאחורי הפרסום הפוגעני, גם אם תוכן הפרסום אינו אמת, בכפוף לכך שהפרסום נעשה בתום לב (אורי שנהר. דיני לשון הרע- עמ' 218).

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ת"א 14-01-49675 קרשניקר נ' שאמה

56. הנתבע מפנה בסיכומיו לחזקה הקבועה בסעיף 16 לחוק, לפיהן הנתבע פרסם פרסום שלא בתום לב, אם הפרסום לא היה אמת ולא ננקטו אמצעים סבירים להיווכח אם אמת טרם פרסומו.

בפרסומו, טען אמנם הנתבע כי בדק את הדברים קודם לפרסומו, אולם כפי שנקבע לעיל, כל מידע שפרסם הנתבע התבסס על שמועות של צדדים שלישיים שנותרו בגדר רכילות שלא הוכחה.

היריבות והביקורת החריפה של הנתבע כנגד מר רווח, העמידו את התובע, בגין הקשר ביניהם, "חשוף בצריח" כשהוא חשוף למסע הכפשות בהיקף ובתפוצה נרחבים. הנני דוחה את הטענה כי הפרסומים נעשו בתום לב.

57. ביחס לסעיפים 15(4) ו-15(7) לחוק הקובעים:

“**4) הפרסום היה הבעת דעה על התנהגות הנפגע בתפקיד שיפוטי, רשמי או ציבורי, בשירות ציבורי או בקשר לענין ציבורי, או על אופיו, עברו, מעשיו או דעותיו של הנפגע במידה שהם נתגלו באוה התנהגות;**

...

7) הפרסום היה הבעת דעה על התנהגותו או אופיו של הנפגע בענין שבו הנאשם או הנתבע ממונה על הנפגע, מכח דין או חוזה, והפרסום היה מוצדק על ידי היותו ממונה כאמור;”

בעניין האבחנה בין הבעת דעה לעובדה, הפסיקה קובעת כי האבחנה אינה פשוטה וכי מדובר בסוגיה עובדתית משפטית מעורבת ומורכבת (ראה ע"א 259/89 הוצאת מודיעין בע"מ נ' ספירו פד"י מו(3) 48, 1982).

כבר צוין כי הנתבע הצהיר כי הדברים שיובאו על ידו הינן בבחינת עובדות ולא כהבעת דעה, משכך, ברור הוא שלא יכולה לעמוד לו ההגנה מכח סעיף 15(4) ו-15(7).

58. **סוף דבר ביחס לשאלה האם הפרסומים מהווים לשון הרע**

לאור כל האמור לעיל, הנני קובעת כי הפרסומים נשוא ההליך שלפניי מהווים לשון הרע כהגדרתם בסעיף 1 לחוק איסור לשון הרע, תשכ"ה-1965, וכי לנתבע לא קיימות ההגנות הנטענות על ידו.

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ת"א 14-01-49675 קרשניקר נ' שאמה

59. התרופה הטבעית לפגיעה אסורה בשם הטוב היא תרופת הפיצויים (רע"א 4740/00 לימור אמר ואח' נ. אורנה יוסף ואח', פורסם בנבו). תכליתו של הפיצוי בגין עוולת לשון הרע כפולה: האחת תמיכה מנטלית לנפגע שחש כי הציבור מכיר בנזקיו ופגיעה בשמו הטוב, האחרת חינוך והרתעה שלא יקל בעיני האחד לעלוב בחברו (ע"א 802/87 נוף נ' אבנרי פ"ד מה(2) 493 וכן ראה דברי השופט בדך בע"א 259/89 הוצאת מודיעין בע"מ נ' ספירו פ"ד מו(3) 48 בעמ' 57).

עפ"י החלטתי פוצל הדיון לשאלת האחריות, קודם לשאלת הפיצוי. משכך, יודיעוני הצדדים האם ניתן להורות להם להשלים סיכומיהם לעניין גובה הפיצוי.

ניתן היום, כ"ה תשרי תשע"ח, 15 אוקטובר 2017, בהעדר הצדדים.

ריבה ניב, שופטת בכירה